

arxaia-latinika.gr

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Περιλαμβάνει:

- Παραθετικά επιθέτων
- Παραθετικά επιρρημάτων

Παραθετικά επιθέτων

Οι βαθμοί των επιθέτων είναι τρεις:

- Θετικός
  - Συγκριτικός
  - Υπερθετικός
- Παραθετικά

Σχηματισμός παραθετικών

Καταλήξεις

Συγκριτικός: -τερος, -τέρα, -τερον

Υπερθετικός: -τατος, -τάτη, -τάτον

Παραθετικά Β΄ κλίσης

Τα παραθετικά των επιθέτων της Β΄ κλίσης σχηματίζονται με τις καταλήξεις:

-ότερος, -ότατος και -ώτερος, -ώτατος.

arxaia-latinika.gr

-ότερος ή -ώτερος → Πότε το ένα και πότε το άλλο???

1. Αν η παραλήγουσα είναι μακρά, τότε σχηματίζεται η κατάληξη **-ότερος**.
2. Αν η παραλήγουσα είναι βραχεία, τότε σχηματίζεται η κατάληξη **-ώτερος**.
3. Αν πριν την κατάληξη **-ος** υπάρχει διπλό σύμφωνο ή δύο και περισσότερα σύμφωνα, τότε σχηματίζεται η κατάληξη **-ότερος**.

ΕΞΑΙΡΕΣΗ

ξένος - ξενότερος - ξενότατος

κενός - κενότερος - κενότατος

στενός - στενότερος - στενότατος

Όταν η παραλήγουσα είναι δίχρονη → α, ι, υ

Έχουν το δίχρονο μακρό → άρα σχηματίζονται σε -ότερος, -α, -ον:

• Τα επίθετα:

άνιαρός, ίσχυρός, ψιλός, φλύαρος, πρᾶος, λιτός

π.χ. ίσχυρός-ίσχυρότερος-ίσχυρότατος

• Αυτά που είναι σύνθετα με β' συνθετικό τα ουσιαστικά:

λύπη, κίνδυνος, ψυχή, θυμός, τιμή, κύρος

π.χ. εὐψυχος-εὐψυχότερος-εὐψυχότατος

Έχουν το δίχρονο βραχύ → άρα σχηματίζονται σε -ώτερος, -α, -ον:

• Τα επίθετα που λήγουν σε:

-ιος, -ικος, -ιμος, -ινος

-ακος, -αλος, -αμος, -ανος, -αρος, -ατος (εκτός από άνιαρός, φλύαρος)

-υρος, -χος

π.χ. ικανός-ικανώτερος-ικανώτατος

ήσυχος-ήσυχώτερος-ήσυχώτατος

δοκιμος-δοκιμώτερος-δοκιμώτατος

arxaia-latinika.gr

Παραδείγματα

ξηρός	ξηρότερος	ξηρότατος
σοφός	σοφώτερος	σοφώτατος
γενναῖος	γενναιότερος	γενναιότατος
θερμός	θερμότερος	θερμότατος
ἐνδοξος	ἐνδοξότερος	ἐνδοξότατος
ἐπικίνδυνος	ἐπικινδυνότερος	ἐπικινδυνότατος
ὠφέλιμος	ὠφελιμότερος	ὠφελιμότατος
δυνατός	δυνατώτερος	δυνατώτατος
*μέλας	μελάντερος	μελάντατος
*βαρύς	βαρύτερος	βαρύτατος

Παραθετικά Γ΄ κλίσης

A) –έστερος, -έστατος

Τα παραθετικά των επιθέτων της γ΄ κλίσης:

-ης, -ης, -εσ

-ων, -ων, -ον

...σχηματίζονται με κατάληξη: **-έστερος, -εστέρα, -έστερον**

-έστατος, -εστάτη, -έστατον

σώφρων	σωφρονέστερος	σωφρονέστατος
εὐδαίμων	εὐδαιμονέστερος	εὐδαιμονέστατος
ἄκρατος	ἀκρατέστερος	ἀκρατέστατος ἀκρατότατος
ἄσμενος	ἀσμενέστερος ἀσμενώτερος	ἀσμενέστατος ἀσμενώτατος
ἐρρωμένος	ἐρρωμενέστερος	ἐρρωμενέστατος
πένης	πενέστερος	πενέστατος
χαρίεις	χαριέστερος	χαριέστατος

B) –ούστερος, -ούστατος

ἀπλοῦς	ἀπλούστερος	ἀπλούστατος
εὔνους	εὐνούστερος	εὐνούστατος

Γ) –ίστερος, -ίστατος

ἄχαρις	ἀχαρίστερος	ἀχαρίστατος
ἄρπαξ	ἀρπαγίστερος	ἀρπαγίστατος
βλάξ	βλακίστερος	βλακίστατος
λάλος	λαλίστερος	λαλίστατος
κλέπτης	κλεπτίστερος	κλεπτίστατος
πλεονέκτης	πλεονεκτίστερος	πλεονεκτίστατος

Δ) –αίτερος, -αίτατος

παλαιός	παλαίτερος	παλαίτατος
γεραίος	γεραίτερος	γεραίτατος
σχολαΐος	σχολαίτερος	σχολαίτατος
ἴσος	ἰσαίτερος	ἰσαίτατος
ὄψιος	ὀψιαίτερος	ὀψιαίτατος
πλησίος	πλησιαίτερος	πλησιαίτατος
πρῶος	πρωαίτερος	πρωαίτατος
εὐΐδιος	εὐδιαίτερος εὐδιέστερος	εὐδιαίτατος εὐδιέστατος
ἤσυχος	ἤσυχαίτερος ἤσυχώτερος	ἤσυχαίτατος ἤσυχώτατος
ἴδιος	ἰδιαίτερος ἰδιώτερος	ἰδιαίτατος ἰδιώτατος
φίλος	φιλαίτερος φιλίων/φίλτερος	φιλαίτατος φίλτατος

arxaia-latinika.gr

Ανώμαλα Παραθετικά

Συγκριτικός: **-(ί)ων, -(ί)ων, -(ι)ον**

Υπερθετικός: **-(ι)στος, -(ί)στη, -(ι)στον**

αίσχρος	ὄ, ἢ αἰσχίων, τό αἴσχιον	αἴσχιστος
ἐχθρός	ὄ, ἢ ἐχθίων, τό ἐχθιον ἐχθρότερος	ἐχθιστος ἐχθρότατος
ἡδύς	ὄ, ἢ ἡδίων, τό ἡδιον	ἡδιστος
καλός	ὄ, ἢ καλλίων, τό κάλλιον	κάλλιστος
μέγας	ὄ, ἢ μείζων, τό μείζον	μέγιστος
ῥάδιος	ὄ, ἢ ῥάων, τό ῥᾶον	ῥᾶστος
ταχύς	ὄ, ἢ θάπτων, τό θάπτον	τάχιστος
ἀγαθός	ὄ, ἢ ἀμείνων, τό ἄμεινον ὄ, ἢ βελτίων, τό βέλτιον ὄ, ἢ κρείττων, τό κρείττον ὄ, ἢ λῶων, τό λῶον	ἄριστος βέλτιστος κράτιστος λῶστος
κακός	ὄ, ἢ κακίων, τό κάκιον ὄ, ἢ χείρων, τό χεῖρον	κάκιστος χείριστος
μακρός	μακρότερος	μακρότατος μήκιστος
μικρός	μικρότερος ὄ, ἢ ἐλάπτων, τό ἔλαπτον ὄ, ἢ ἥπτων, τό ἥπτον	μικρότατος ἐλάχιστος ἥκιστα
ὀλίγος	ὄ, ἢ μείων, τό μείον	ὀλίγιστος
πολύς	ὄ, ἢ πλείων, τό πλέον	πλεῖστος

*Το **πλέον=πλεῖν**. Το **πλεῖν** υπάρχει στην ονομαστική και αιτιατική και χρησιμοποιείται εμπρός από απόλυτα αριθμητικά:
π.χ. **πλεῖν** ἢ τριάκονθ' ἡμέρας

Κλίση ανώμαλων παραθετικών

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ονομ.	ὀ	βελτίων	ἦ	βελτίων	τό	βέλτιον
Γεν.	τοῦ	βελτίον-ος	τῆς	βελτίον-ος	τοῦ	βελτίον-ος
Δοτ.	τῷ	βελτίον-ι	τῇ	βελτίον-ι	τῷ	βελτίον-ι
Αιτιατ.	τόν	βελτίον-α/ βελτίω	τήν	βελτίον-α/ βελτίω	τό	βέλτιον
Κλητ.	ῶ	βέλτιον	ῶ	βέλτιον	ῶ	βέλτιον
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ονομ.	οἱ	βελτίον-ες/ βελτίους	αἱ	βελτίον-ες/ βελτίους	τά	βελτίον-α/ βελτίω
Γεν.	τῶν	βελτίον-ων	τῶν	βελτίον-ων	τῶν	βελτίον-ων
Δοτ.	τοῖς	βελτίοσι ^(ν)	ταῖς	βελτίοσι ^(ν)	τοῖς	βελτίοσι ^(ν)
Αιτιατ.	τούς	βελτίον-ας/ βελτίους	τάς	βελτίον-ας/ βελτίους	τά	βελτίον-α/ βελτίω
Κλητ.	ῶ	βελτίον-ες/ βελτίους	ῶ	βελτίον-ες/ βελτίους	ῶ	βελτίον-α/βελτίω

arxaia-latinika.gr

Ελλειπτικά παραθετικά

(ἄνω)	άνωτερος	άνωτατος
(κάτω)	κατώτερος	κατώτατος
(πρό)	πρότερος	πρώτος
(ὑπέρ)	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος
(ἐπικρατῶν)	ἐπικρατέστερος	-
(προτιμώμενος)	προτιμότερος	-
-	ἕστερος	ἕστατος
-	-	ἕπατος
-	-	ἕσχατος

Περιφραστικά παραθετικά

Συγκριτικός: μᾶλλον + επίθετο

Υπερθετικός: μάλιστα + επίθετο

π.χ. σοφός – μᾶλλον σοφός – μάλιστα σοφός

*Κάποια μονοκατάληκτα επίθετα (εἴρων, ἔνδακρυς, εὐελπῖς, κόλαξ, ὑβριστής, φιλόγελως) που χρησιμοποιούνται παράλληλα και ως ουσιαστικά σχηματίζουν τα παραθετικά τους **μόνο περιφραστικά** καθώς και οι μετοχές:

π.χ. δυνάμενος- μᾶλλον δυνάμενος- μάλιστα δυνάμενος

εἴρων, μᾶλλον εἴρων, μάλιστα εἴρων

Δε σχηματίζουν παραθετικά

1. Ὅσα φανερώνουν:

α) ύλη: λίθινος, ἀργυροῦς, γήινος

β) τοπική ή χρονική σχέση: χερσαῖος, θαλάσσιος, θερινός, ἡμερήσιος

γ) μέτρο: σταδιαῖος, πηχυαῖος

δ) καταγωγή, συγγένεια: πατρῶος, μητρικός

ε) μόνιμη κατάσταση: θνητός, νεκρός

2. Μερικά σύνθετα με α' συνθετικό το στερητικό ἀ-
ἀθάνατος, ἄυλος, ἄυπνος, ἄψυχος

3. Μερικά σύνθετα με α' συνθετικό το επίθετο πᾶς ή την πρόθεση ὑπέρ.

π.χ. πάνσοφος, πάντιμος, πάγκαλος, ὑπερμεγέθης, ὑπέρλαμπρος